
Μια πολύπλευρη κοινωνική προσφορά . . .

της κ. Μίνας Κατσαρέλη*

Αγαπητές φίλες και φίλοι. Για τη σημερινή συγκέντρωση ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας ζήτησε από την κ. Τσόκα, Αντιπρόεδρο του Σωματίου Συμπαραστάσης Αγώνα Κύπρου, να σας μιλήσει για τη δράση της κας Κοραλίας Κροκοδείλου στο Σωματείο. Δυστυχώς η κ. Τσόκα χρειάστηκε, για προσωπικούς λόγους, να λείψει στην Κύπρο. Έτσι, θα μιλήσω εγώ στη θέση της. Με μεγάλο τρακ, πιστέψτε με, και με αγωνία, αν θα καταφέρω να καλύψω μέσα σε ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα τις πολύπλευρες δραστηριότητες της γυναίκας που τιμάει σήμερα ο Σύνδεσμος. Ακούσατε από την κ. Μαραγκοπούλου τη συμμετοχή της Κοραλίας Κροκοδείλου και σε άλλα σωματεία. Εγώ θα σας πω λίγα λόγια ακόμα, για να έχετε μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της κοινωνικής της προσφοράς.

Είναι ιδρυτικό μέλος, με σημαντική δράση, στην Εταιρεία Χριστιανικού Θεάτρου, με πρόεδρο την κα Ρένα Τριανταφυλλίδου. Είναι μέλος του Σωματίου οι φίλοι της Πάρνηθας. Η μεγάλη της αγάπη για τη φύση, οι προσπάθειές της για την προστασία του περιβάλλοντος σε χρόνια που αυτές οι λέξεις δεν είχαν μπει στην καθημερινή έγνοια μας, δεν είχαν πρωτεύοντα ρόλο στη ζωή μας, την έφεραν σ' αυτό το Σωματείο στο οποίο έγινε και Πρόεδρος. Στην Πάρνηθα, στο βουνό που τόσο πολύ αγαπάει και έχει τόσο πολύ περπατήσει, υπάρχει κοντά στο ξενοδοχείο ένα δρομάκι ίσιο, εύκολο, άνετο με το όνομα «Κοράλι του βουνού». Έγινε το δρομάκι αυτό, για να απολαμβάνουν το δάσος και αυτοί που δεν μπορούν να κάνουν μακρινούς, κουραστικούς περιπάτους

Ασφαλώς, θα μαντέψατε ποιος είχε τη λαμπρή αυτή ιδέα και ποιος, με υπομονή και επιμονή, κατάφερε να προσφέρει χαρά σ' αυτούς που, λιγότερο τυχεροί, δεν έχουν τη δική της θαυμαστή υγεία. Ήταν η Κοράλη.

Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών, για δέκα ολόκληρα χρόνια. Και το σημαντικό είναι ότι την επέλεξαν να είναι υποψήφια και να πάρει μέρος στις πρώτες εκλογές μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, χωρίς να είναι οδηγός. Μαζί με τη Λένα Ζαρίφη και μία νεαρή Αγγλίδα, επισκέφτηκαν πολλές ελληνικές επαρχιακές πόλεις και βοήθησαν στο ξαναστήσιμο των ομάδων του Οδηγισμού.

Με την εισβολή του Αττίλα και την κατοχή της Βόρειας Κύπρου ξανάζησε, μεγάλη πια, τον ξεριζωμό, την προσφυγιά των Ελλήνων. Η καταστροφή του Μικρασιατικού Ελληνισμού στα νιάτα της είχε αφήσει

ανεξίτηλο πόνο στην καρδιά της φλογερής Ελληνίδας. Έτσι, ανταποκρίθηκε ολόψυχα στο κάλεσμα της Έβελιν Τσόκα, για να αγωνιστεί μέσα από την Επιτροπή Ενημερώσεως και Αγώνα για την Κύπρο, το φθινόπωρο του 1974. Στις αρχές του 1975 βρεθήκαμε μαζί στην Επιτροπή. Μένουμε πολύ κοντά. Τη χαιρετούσα πάντα με σεβασμό, με συστολή, με απόσταση. Είμαι και εγώ ένα από τα πολλά παιδιά της, του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος. Αυτή η επιτροπή έγινε το 1976 σωματείο, με τη σημερινή επωνυμία: Συμπαραστάση Αγώνα Κύπρου. Η Κοράλη Κροκοδείλου, ιδρυτικό μέλος, εξελέγη πρώτη πρόεδρος του ΣΑΚ και παρέμεινε πρόεδρος επί δύο διετίες. Από το 1976 έως το 1980. Είχα εκλεγεί και εγώ στο Δ.Σ. Στην πρώτη συνεδρίαση που έγινε στο σπίτι μου -γιατί δεν είχαμε γραφείο- είχα το ίδιο τρακ που έχω και σήμερα. Κοιτούσα τα χέρια μου, διόρθωνα το γιακά στο πουκάμισό μου και έβρινα το μολύβι μου, για να έχει τέλεια μύτη. Φαντάζομαι ότι πολλές στην αίθουσα θα θυμούνται τα θρυλικά καλοξυσμένα μολύβια φάμπερ Νο 2. Ξανακοίταξα τα νύχια μου, όλα άψογα. Και κάθισα δίπλα στη δεσποινίδα Κροκοδείλου. Σιγά - σιγά μια φιλία βαθιά γεννήθηκε μεταξύ μας για την οποία είμαι πάρα πολύ περήφανη. Οι οργανωτικές ικανότητές της και ο προγραμματισμός της εβοήθησαν πολύ το Σωματείο στα πρώτα του βήματα. Δούλεψε με συνέπεια, με ήθος, με ενθουσιασμό, με πάθος, σκληρά, χωρίς να αποκλείει καμία εργασία. Δούλευε σαν πρόεδρος και σαν απλό μέλος. Σαν πρόεδρος είχε την ευκαιρία να έρθει σε επαφή, να συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Δικηγορικό Σύλλογο, το Τεχνικό Επιμελητήριο, τη Διεθνή Αμνηστία, την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και με συνδικαλιστικές οργανώσεις, ΓΕΣΣΕ, ΟΤΟΕ, ΠΑΣΕΓΕΣ. Οι πόρτες άνοιγαν διάπλατα όπου και αν πήγαινε. Γιατί παντού υπήρχαν μαθήτριές της. Τα παιδιά της, όπως λέει. Η αυτοπεποίθησή της και η σιγουριά ότι αυτό που έκανε ή ζητούσε ήταν το σωστό, δεν άφηνε περιθώριο σε κανέναν να προβάλει αντίρρηση. Θυμούμαι ότι είχε πείσει τον Πρόεδρο του Τεχνικού Επιμελητηρίου, Ευάγγελο Κουλουμπή, να μας παραχωρήσει τον προθάλαμο του προσωπικού του γραφείου στο Επιμελητήριο, καθώς έπρεπε να στείλουμε τότε μια διαμαρτυρία στον Γενικό Γραμματέα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Κουρτ Βαλντχάιν. Η διαμαρτυρία για την παράνομη κατοχή της Β. Κύπρου έφτασε στον ΟΗΕ με πάρα πολλές υπογραφές και επίσημες σφραγίδες.

Σε άλλη προσπάθεια του Σωματείου, όταν είχαμε άλλο πρόεδρο, ήρθε και στάθηκε έξω από το Μέγαρο του Ζαππείου, μαζεύοντας υπογραφές σε κάρτες για τους αγνοουμένους της Κυπριακής τραγωδίας, που είχαν προορισμό και πάλι τον ΟΗΕ.

Ο δεύτερος σκοπός του Σωματείου μας ήταν η οικονομική ενίσχυση των παιδιών της Κύπρου, που ήταν ορφανά με γονείς σκοτωμένους ή αγνοουμένους. Η Κοραλία Κροκοδείλου ήρθε τότε για δεύτερη φορά σε επαφή με παιδιά θύματα της τουρκικής βαρρότητας.

Όπως ακούσατε, η καριέρα της ξεκίνησε το 1929 στην Ερμούπολη της Σύρου, με ορφανά Ελληνόπουλα από την Μ. Ασία. Και να τώρα πάλι παιδιά ορφανά, τραυματισμένα στις αθώες ψυχές τους, σε μια άλλη γωνιά του Ελληνισμού. Γιαυτό το δεύτερο σκοπό έφερε αρκετούς ενισχυτές. Προσπάθησε και στήριξε με όλες τις δυνάμεις της το οικονομικό πρόγραμμα που κράτησε 16 ολόκληρα χρόνια, από τον Οκτώβριο του 1976 έως το τέλος του 1992. Τελείωσε, όταν πια όλα τα παιδιά του καταλόγου μας είχαν γίνει 18 χρονών.

Δυστυχώς η συμφορά στην Κύπρο συνεχίζεται. Έτσι, ξεκινήσαμε ένα νέο πρόγραμμα για τα εγκλωβισμένα Ελληνόπουλα της Καρπασίας. Η Αθηναϊκή Λέσχη μας είχε παραχωρήσει ένα τραπεζάκι στον ημιώροφο, στο κτήριο της οδού Πανεπιστημίου, και εκεί την πρώτη εβδομάδα κάθε μήνα κάναμε τις εισπράξεις με βάρδιες. Η Τετάρτη ήταν η ημέρα της. Από τις 8 το πρωί βρισκόταν στη θέση της. Εκεί, στο τραπεζάκι. Με το μπλόκ των εισπράξεων, τον κατάλογο των ενισχυτών και με ένα βιβλίο πάντα ανοιγμένο δίπλα της, για να διαβάζει και να μην χάνει το χρόνο της.

Τα χρόνια κύλησαν, τα παιδιά μεγάλωσαν. Μερικά ήρθαν στην Αθήνα για σπουδές. Ένα από αυτά ήταν και η Μαρία Σίσκου, που είχε χάσει τον πατέρα της. Βρήκαμε τη Μαρία με πολλές οικονομικές δυσκολίες,

ανήμπορη να συνεχίσει τη φοίτησή της στο Πανεπιστήμιο. Όταν η Κοραλία Κροκοδείλου έμαθε για το νέο αυτό κορίτσι και για τις στεναχώριες που αντιμετώπιζε, προθυμοποιήθηκε να της προσφέρει συγκατοίκηση. Λειτουργήσε σαν μάνα, σα δασκάλα, σαν ψυχολόγος, σαν κοινωνιολόγος, απαλύνοντας τα βαθιά ψυχικά της τραύματα. Δημιουργήθηκε έτσι μεταξύ τους μια πολύ τρυφερή και βαθιά σχέση. Το ενδιαφέρον της για το μαρτυρικό νησί της Κύπρου όσο και για το έργο του Σωματείου μας παραμένει γι' αυτή πάντα έντονο, έστω και αν σήμερα δεν βρίσκεται στην πρώτη γραμμή του αγώνα. Όμως άφησε με το παράδειγμά της, τις αρχές της, την ανθρωπιά και τη σοφία της ανεξίτηλο πέρασμα.

Δεσποινίς Κροκοδείλου, για μας που είχαμε την τύχη να μάθουμε κοντά σας, να δουλέψουμε μαζί σας, να μας τιμήσετε με την φιλία σας, θα είσατε πάντοτε το παράδειγμα, η γυναίκα που κατάφερε να γίνει δάσκαλος μένοντας μαθητής.

Έχω μια έκπληξη σήμερα για την δεσποινίδα Κροκοδείλου. Στην αρχή θα της δώσω λίγα λουλούδια από όλους μας, αλλά της έχω μια έκπληξη. Πριν από 3-4 ημέρες έφτασε στα χέρια μου μια έκθεση από μια μαθήτριά της. Σε θέμα ελεύθερο, η μαθήτριά είχε διαλέξει να γράψει ένα γράμμα αποχαιρετιστήριο στην δεσποινίδα Κροκοδείλου. Ήταν τον Ιούνιο του 1967. Η μαθήτριά τελείωσε το σχολείο και ξεκινούσε στη ζωή. Η Δις Κροκοδείλου το '67 έπαιρνε τη σύνταξή της. Σκέφτηκα λοιπόν να της προσφέρω αυτή την πάρα πολύ ωραία έκθεση από μια μαθήτριά της, που επάνω λέει "για σένα" και κάτω "με όλη μου την αγάπη".

* Η κ. Μίνα Κατσαρέλη είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Συμπαραστάσης Αγώνα Κύπρου.